

Versterken en vernieuwen

Jaarverslag 2016

Netwerk DAK

Inhoud

Voorwoord.....	3
DAK bij de tijd.....	4
Enquête en visie	4
Ondersteuning.....	4
Werkbezoeken.....	5
Advisering.....	5
Regionale bijeenkomsten.....	7
LOND: Bijeenkomst straatpastores.....	8
Met dak- en thuislozen op bezoek bij paus Franciscus.....	8
Publiciteit.....	9
Samenwerking.....	10
Sociale voortrekkers.....	10
Aanwezigheid op Landelijke Diaconale Dag van Kerk in Actie.....	10
Lidmaatschap Beraad Grote Steden.....	11
Organisatie.....	11
Financiën.....	12
Vooruitblik 2017.....	12

Voorwoord

Verbinden, versterken en vertegenwoordigen zijn en blijven kernwoorden voor Netwerk DAK, ten behoeve van de 98 aangesloten organisaties met in totaal 117 locaties. In 2016 stond 'versterken' en 'vernieuwen' voorop. Het bestuur van Netwerk DAK heeft de laatste twee jaar een ontwikkeling doorgemaakt: van dienstbaar aanwezig zijn op aanvraag, waarbij het element van 'verbinden' voorop stond, naar het steeds meer bieden van advisering en ondersteuning aan de inloophuizen om adequaat in te spelen op de maatschappelijke veranderingen. Met andere woorden: Netwerk DAK legt zich meer toe op het 'bij de tijd' houden van de aangesloten werkplekken en deze versterken als onmisbare ontmoetings- en hulpverleningsplekken voor kwetsbare mensen in onze samenleving. De aanleiding tot deze verandering was de vraag die opklonk tijdens regionale bijeenkomsten naar betere manieren om de doelgroep te bereiken. Daarnaast de grote maatschappelijke veranderingen waardoor mensen minder makkelijk terug kunnen vallen op arrangementen vanuit de overheid, met als gevolg meer aanloop bij inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat. Er is niet alleen meer aanloop, maar er zijn ook nieuw groepen bezoekers met complexe problematieken.

Het versterken en vernieuwen kreeg vorm in het project 'DAK bij de tijd'. 'DAK bij de tijd' wil aangesloten inloophuizen, buurtpastoren en straatpastoraten een impuls geven tot vernieuwing. De organisaties verschillen in vitaliteit: op een aantal plekken is nauwelijks enige beweging waarneembaar en elders is juist sprake van grote creativiteit, innovatief denken, visie en durf. Duidelijk is wel dat het werk van de aangesloten organisaties maatschappelijk relevant is: ze onderscheiden zich, hebben karakter en trekken voldoende vrijwilligers aan. In de publicatie 'Meer dan een dak, laagdrempelige presentie voor kwetsbare burgers' zijn de resultaten terug te vinden van het onderzoek dat onderdeel was van 'DAK bij de tijd' en is een visie geformuleerd op de toekomst van het werkveld. In 2016 startten werkbezoeken bij aangesloten organisaties om knelpunten en kansen te bespreken.

Het resultaat: er is een beweging in gang gezet. Lokaal bij een aantal organisaties. En landelijk doordat de inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat beter in beeld komen, juist waar vernieuwing plaats vindt. Het bestuur van Netwerk DAK is dan ook trots op de behaalde resultaten en gaat verder op de ingeslagen weg.

DAK bij de tijd

Zoals gezegd stond 2016 in het teken van versterken en vernieuwen middels het project 'DAK bij de tijd'.

De samenleving is zeer gebaat bij bloeiende buurt- en straatpastoraten en inloophuizen die een plek bieden aan kwetsbare burgers en zich inzetten voor versterking van de veerkracht van lokale groepen en verbanden. Vier fondsen waren bereid te investeren in het project 'DAK bij de tijd', te weten Adessium Foundation, Stichting Porticus, Kansfonds, Projecten in Nederland. Kerk In Actie was het vijfde fonds dat Netwerk DAK steunde in 2016. Veel van de bij Netwerk DAK aangesloten lokale werkplekken hebben in deze fondsen goede partners gevonden. Partners waarbij naast alle waardering voor de inzet óók zorgen leven over de fragiliteit van sommige kleine werkplekken en de grote opgaven waarvoor zij staan, met de groei van het aantal mensen dat tussen wal en schip raakt enerzijds, en de (te) sterk versoberde publieke voorzieningen anderzijds.

Enquête en visie

Op basis van de analyse van een enquête onder de 98 aangesloten organisaties, diepte interviews en een expertmeeting, werd een visie op het werkveld geschreven. Onderzoek en visie zijn omgewerkt tot de publicatie 'Meer dan een dak, laagdrempelige presentie met kwetsbare burgers' die in 2017 uitkomt.¹

Hendrik Jan Graber tijdens Netwerkdag

Een internetzoektocht naar de zoektermen inloophuis, buurtpastoraat en straatpastoraat, leverde 122 resultaten op buiten de DAK-organisaties. Haal je de landelijke organisaties en de inloophuizen voor GGZ/klanten er uit, dan blijven er 48 verwante organisaties over die geen lid zijn van het netwerk. In de loop van 2017 bepaalt het bestuur of en hoe deze benaderd worden.

Ondersteuning

Voor de organisaties werden een handleiding en een kwaliteitskaart gemaakt en een ondersteuningsaanbod ontwikkeld met negen deskundigen. Deze informatie is te vinden op de website.

¹ De publicatie is inmiddels gereed en te downloaden via www.netwerkdak.nl

Werkbezoeken

Onderdeel van het project 'DAK bij de tijd' zijn de twaalf werkbezoeken die werden afgelegd in september tot november 2016. Bij elk werkbezoek waren bestuursleden, vrijwilligers en betaalde krachten in gesprek over 'wie ben je als

Piet Kuijper tijdens presentatie 'Meer dan een dak'

organisatie' en 'waar wil je naar toe'. Daarmee worden bij elke organisatie knelpunten en kansen in beeld gebracht. Bij minstens drie besturen was dit de directe aanleiding om aan een nieuwe toekomstvisie te werken. Een aantal plekken hebben de zaken goed op de rails staan en daar was het gesprek een goede bezinning en aanscherping. De combinatie van vrijwilligers en bestuursleden met de coördinatoren, voegt in ieder geval toe dat vanuit meerdere perspectieven gesproken wordt en dat werkt verfrissend.

De werkbezoeken leveren tegelijk veel informatie op over de werkplekken; de vragen waar zij mee worstelen komen nog scherper in beeld dan in de enquête al het geval was.

Behorend bij de werkbezoeken is het ondersteuningsaanbod dat is gemaakt met negen landelijke experts. Die vinden het werk zo belangrijk dat ze met raad en daad terzijde willen staan. Dit ondersteuningsaanbod is voor de aangesloten organisaties toegankelijk gemaakt via de DAK-ondersteuningspakketten.

Advisering

Steeds vaker richten aangesloten organisaties zich tot het secretariaat van Netwerk DAK voor advies. Behalve bij fondsenwerving ging het om 'hoe kunnen we onze doelgroep beter bereiken', 'welke cao is gangbaar voor onze beroepskrachten' tot 'waar vind ik iemand die een training rond presentie kan geven?' Helma Hurkens beantwoordt de vragen of leidt door naar een organisatie die ervaring heeft met het onderwerp. Een vraag bijvoorbeeld over vrijwilligersbeleid werd doorgeleid naar STEK in Den Haag, want daar heeft men een goed uitgewerkt vrijwilligersbeleid. In het kader van deze adviesfunctie hield Jan van Opstal een inleiding tijdens een minisymposium van twee inloophuizen in Schiedam. De werkbezoeken

roepen nieuwe vragen op en de verwachting is dan ook dat het aantal vragen om advies zal toenemen in 2017. Niet alle DAK-organisaties weten dat ze voor advies een beroep kunnen doen op Netwerk DAK, Om deze adviesfunctie beter bekend te maken bij de leden, is er een filmpje gemaakt over Netwerk DAK, dat is te vinden op de website.

Met 69 van de 98 organisaties was contact in 2016. Behalve bij de adviesvragen liep dat via 'DAK bij de tijd', de netwerkdag, en/of regionale bijeenkomsten en/of het verzoek om een vacature te verspreiden.

In 2016 kwamen 25 vragen binnen, 13 vragen kwamen van aangesloten organisaties en 12 vragen kwamen van anderen.

Landelijke netwerkdag

Met de pitchwedstrijd voor innovatieve projecten werd, aansluitend op 'DAK bij de tijd', vernieuwing onder de aandacht gebracht en werden de deelnemers uitgedaagd om op hun eigen locatie nieuwe projecten op te pakken, voor zover dat al niet gebeurt. Uit elf inzendingen van grote en kleine organisaties werden vijf geselecteerd. Het publiek koos de winnaar.

Prijsuitreiking

Met deze pitchwedstrijd, de inleiding van de praktijkbezoeken en de inleiding van Hendrik-jan Graber sloot de netwerkdag nauw aan bij het project 'DAK bij de tijd', en stond in het teken van vernieuwing. Maar niet zonder ook tijd voor uitwisseling en aandacht voor de praktijk te reserveren. De 80 deelnemers waren enthousiast over het levendige programma. Voor het hele verslag kijk [hier](#). Kansfonds maakte mede de pitchwedstrijd mogelijk en Henriette Hulsebosch, directeur van Kansfonds reikte de prijs uit.

Bij de netwerkdag waren 80 deelnemers, behorend bij 37 aangesloten organisaties.

Regionale bijeenkomsten

'Aandacht voor zingeving' was het thema bij zes regionale bijeenkomsten, vanuit de veronderstelling dat er wel veel gebeurt rondom zingeving, maar dat dit nauwelijks zichtbaar is. Die veronderstelling klopte: er kwam verrassend veel boven tafel. In alle diversiteit was er toch ook gemeenschappelijkheid. Zingeving vindt plaats als gesprekken op andere lagen terecht komen dan het alledaagse, als de vraag 'waarom ik', 'hoe moet het verder met mij' aan bod komt. Dat gebeurt in woorden, maar soms in een stilte, een gebaar. Het zijn bijzondere open, laagdrempelige vormen van zingeving, in een tijd waar er steeds minder plekken zijn waar dat aan bod komt. Het wordt opgeroepen door gespreksgroepen te organiseren, door een stilte ruimte te creëren of door de aankleding van de ruimte. Met name die stiltehoekjes en boekjes worden meer gebruikt dan je zou verwachten. Opvallend was de intensiteit waarmee de deelnemers over dit onderwerp in gesprek gingen. Aan het einde leefde vaak het gevoel nog lang niet uitgepraat te zijn. Dit onderwerp leende zich goed voor vrijwilligers om mee te doen met de regionale bijeenkomsten. Het zou de moeite waard zijn om actie te ondernemen om de aandacht voor zingeving zichtbaarder te maken. Een eerste aanzet waren drie artikelen die voor www.netwerkdak werden geschreven over stilte in inloophuizen en een artikel over de existentiële lagen en lagen van zingeving in het verhaal. Kijk [hier](#) voor meer informatie.

Aan de regionale bijeenkomsten werkten mee Hermen van Dorp van De Kim en Suzanna Louwerse van KCMA, twee stichtingen van maatschappelijk activeringswerk.

De regionale bijeenkomst in Noord Brabant was georganiseerd door Stichting De Vonk uit Tilburg. Tijdens de vergadering hebben de aanwezigen er mee ingestemd dat deze bijeenkomsten in de toekomst door Netwerk DAK worden georganiseerd.

Er waren 7 regionale bijeenkomsten waar door 70 mensen aan werd deelgenomen, behorend bij 36 organisaties (32 aangesloten organisaties en 4 andere organisaties).

Stiltehoekje in inloophuis

LOND: Bijeenkomst straatpastores

In 2016 was de een bijeenkomst van straatpastores in Den Haag, met een stadsrondleiding langs plekken waar daklozen zich ophouden of worden opgevangen. Daarbij informatie over ontwikkelingen in Den Haag. In de middag was er een gezamenlijk reflectie. Na afloop konden de deelnemers mee doen aan de wekelijkse maaltijd van het straatpastoraat waar doorgaans zo'n honderd mensen op af komen. Jan van Opstal en Helma Hurkens waren vanuit Netwerk DAK aanwezig. LOND brengt de straat en drugspastores van Netwerk DAK bij elkaar en staat voor Landelijke Overleg Drugs- en straatpastores.

Op de bijeenkomst waren 12 deelnemers, van 8 organisaties (7 aangesloten organisaties betrokken en 1 andere organisatie).

Uitleg tijdens stadsrondleiding

Met dak- en thuislozen op bezoek bij paus Franciscus

Eén van de gelegenheden waarbij Netwerk DAK zijn meerwaarde liet zien, was de input rond het bezoek van 40 dak- en thuislozen aan paus Franciscus in Rome.

In het kader van het Jaar van de Barmhartigheid nodigde paus Franciscus 6000 Europese dak- en thuislozen uit om naar Rome te komen. Via één van de aangesloten leden kwam de vraag bij Netwerk DAK of ook een Nederlandse delegatie te organiseren was. Een oproep onder straatpastores leverde drie plaatsen op die mee wilden gaan. Vanuit

Tijdens de reis op het Pietersplein

Netwerk DAK werd de fondsenwerving opgepakt. In een goede samenwerking met Drugspastoraat Amsterdam, Ervaring die staat in Eindhoven, en Dienst Kerk en Samenleving in Limburg, vertrok een bus met 40 dak-

en thuislozen en hun begeleiders naar Rome. De ontmoeting met de paus was voor de deelnemers een indrukwekkend moment en dat niet alleen, ook het samen onderweg zijn en de onderlinge gesprekken waren bijzonder. Symbolisch was het een belangrijk bezoek omdat mensen uit de marge in het centrum van de kerk het woord mochten voeren. Ze kregen ook de opdracht mee naar huis om vrede in de wereld te brengen. Het televisieprogramma Kruispunt wijdde een hele uitzending aan deze reis en daarmee kwam het straatpastoraat goed in beeld. Een foto-verslag werden uitgedeeld tijdens de Landelijke Diaconale Dag van Kerk in Actie. Kijk [hier](#) voor het verslag. Een fotoboek met teksten over de betekenis van de reis door de ogen van deelnemers, werd in 2017 gepubliceerd.

40 dak- en thuislozen reisden mee, met 10 begeleiders behorend bij 7 organisaties. 2 medewerkers van Netwerk DAK gingen mee.

Bijzonder moment tijdens de audientie

Publiciteit

Begin 2016 was de film over Netwerk DAK gereed en werd online gezet. Deze korte film laat zien waar Netwerk DAK voor staat en communiceert dat de aangesloten organisaties voor advisering een beroep op Netwerk DAK kunnen doen.

In november opende Netwerk DAK een eigen facebook pagina. Doel van die pagina is:

- activiteiten van Netwerk DAK bekender maken
- berichten van aangesloten en verwante organisaties delen en daarmee breder bekend maken. Rondom het bezoek van dak- en thuislozen aan Rome was er veel bereik en hetzelfde geldt bij het plaatsen van vacatures.

Evenals andere jaren werden regelmatig nieuwe berichten op www.netwerkdak.nl geplaatst. Informatie die aansluit bij 'DAK bij de tijd' heeft een plek gevonden. Verslagen, vacatures, jaarverslagen, beleidsplannen en uitgaven van aangesloten organisaties worden verzameld en aangekondigd, alsmede berichten over fondsen, nieuwe projecten en initiatieven van de aangesloten organisaties. Relevante ontwikkelingen krijgen aandacht, bijvoorbeeld activiteiten van 'Kerken tegen armoede'. Maandelijks verschijnt er een nieuwsbrief die op nieuwe berichten attendeert. In die nieuwsbrief wordt ook altijd een korte beschrijving uit de praktijk opgenomen, ter inspiratie. Om die informatie te verzamelen worden nieuwsbrieven van DAK-organisaties, jaarverslagen en websites met enige regelmaat bekeken.

In 2016 verschenen 11 nieuwsbrieven.

Het Reformatorisch Dagblad schreef een artikel over straatpastoraat en vroeg bij Netwerk DAK om cijfers over het aantal straatpastores.

Kruispunt tv, TV Limburg, het Nederlands Dagblad, en De Roerom besteedden aandacht aan de reis van dak- en thuislozen naar paus Franciscus in Rome.

Een interview met Jan van Opstal verscheen in: *Kwetsbaren in de samenleving*, in *Moraliteit in actie, wat sociale voortrekkers gemeenten kunnen leren*, 2016, een uitgaven van Stichting Beroepseer.

Samenwerking

Sociale voortrekkers

Jan van Opstal was één van de sociale voortrekker die in het kader van het programma *Vitale Lokale Samenlevingen* van Stichting Socires meedacht en meepraatte. Hij leverde een bijdrage aan de publicatie, het manifest en de druk bezochte ontmoetingsdag in juni. Sociale voortrekkers zijn pioniers vanuit zorg en welzijn, onderwijs en veiligheid, die vanwege hun innovatieve en creatieve manier van werken in een project samengebracht zijn. Zij laten met name aan de overheid en de reguliere zorgorganisaties zien dat er buiten de kaders van de systeemwereld veel te bereiken valt. Aan overheden werd gevraagd om ruimte te geven aan deze innovatieve organisaties. Door zijn deelname namens Netwerk DAK zorgde hij ervoor dat er meer bekendheid kwam over Netwerk DAK en over het werken vanuit de presentiebenadering. Bij de presentatie van de publicatie verzorgde hij een workshop over het werk van Netwerk DAK.

Aanwezigheid op Landelijke Diaconale Dag van Kerk in Actie

in 2016 was Netwerk DAK voor de eerste keer met een stand aanwezig op

de Landelijke Diaconale Dag. Er werden folders uitgedeeld en veel gesprekken gevoerd met leden en anderen.

Lidmaatschap Beraad Grote Steden

Publiek reageert tijdens netwerkdag

Al enkele jaren is Netwerk DAK lid van het Beraad Grote Steden van de PKN. De voorjaarsconferentie stond de PKN Den Bosch in de schijnwerpers en die heeft een intensieve samenwerking met de DAK-leden in Den Bosch. Aankondigingen en verslagen worden doorgegeven via nieuwsbrief en website.

Organisatie

Bestuur:

Voorzitter/Secretaris:

dhr. Piet Kuijper

Penningmeester:

dhr. Simon Brussel

Bestuurslid:

mevr. Bernadette van Dijk

Bestuurslid:

mevr. Kristel Ashra

Het bestuur vergaderde acht maal in 2016. Netwerk DAK kent een meewerkend bestuur, individuele bestuursleden verrichten afhankelijk van hun expertise werkzaamheden in samenwerking met de medewerkers. Bestuursleden werken onbezoldigd en krijgen alleen een vergoeding voor feitelijk gemaakte kosten.

Medewerkers:

Projectleider 'DAK bij de tijd':

dhr. Jan van Opstal (*parttime*)

Beleidsmedewerker:

mevr. Helma Hurkens (*parttime*)

Medewerker administratie:

mevr. Karin van Leeuwen (*parttime*)

Medewerker administratie van

1-9-2016 tot en met 31-1-2017: mevr. Franneke Hoeks (*parttime*)

Vanwege het project 'DAK bij de tijd', had Jan van Opstal een tijdelijke aanstelling en trad hij tijdelijk terug als voorzitter. Helma Hurkens had een tijdelijke uitbreiding van uren. Ter ondersteuning van de landelijke

netwerkdag en de regionale bijkomsten en pr, had Franneke Hoeks een tijdelijke aanstelling.

Netwerk DAK streeft er naar om de kosten laag en de organisatie flexibel te houden. Er is geen eigen kantoor. Het bestuur vergadert in inloophuis De Wijkplaats in Utrecht. Altijd weer is men dankbaar voor de prettige manier waarop dat geregeld is.

Financiën

Alle aangesloten organisaties betalen contributie.

Organisaties zonder betaalde krachten betalen € 50. Organisaties met beroepskrachten betalen € 150 per beroepskracht. Fulltime en parttime is hetzelfde tarief omdat de meeste beroepskrachten parttime werken. In 2016 kon Netwerk DAK rekenen op financiële bijdragen van Adessium Foundation, Kerk in Actie, Porticus, Kansfonds, Projecten in Nederland van de KNR.

Bestuursleden tijdens werkbezoek

Vooruitblik 2017

In 2016 is een beweging in gang gezet. Innovatie in deze kerkelijke werksoort is zichtbaar gemaakt en de organisaties zijn uitgedaagd om bij de tijd te blijven. Niet alle organisaties pakken dat direct op. Daarom zal ook 2017 versterking en vernieuwing alle aandacht krijgen. De werkbezoeken in het kader van 'DAK bij de tijd' worden voortgezet. De verwachting is dat de vraag om advisering stijgt. Bij de regionale bijkomsten staat pr en bekendheid op de agenda. Dit alles opdat de inloophuizen en de organisaties voor buurtpastoraat en straatpastoraat meer kunnen betekenen voor mensen die verloren lopen en zoeken naar houvast in onze samenleving.